

ELŐSZÓ

A „Szociális szolgáltatások modernizációja, központi és területi stratégiai tervezési kapacitások megerősítése, szociálpolitikai döntések megalapozása” című, 2009. december 1. és 2011. november 30. között megvalósuló, TÁMOP - 5.4.1/08/1 kiemelt projekt Kábítószerügyi pillérének ötödik kiadványát tartja kezében az olvasó. Az „Addiktológiai ellátások fejlesztése” című kiadványsorozatunk célja, hogy az addiktológia területén dolgozó szakemberek, illetve a terület iránt érdeklődő olvasók képet kapjanak arról, milyen fejlesztések történnek a projekt Kábítószerügyi pillérében belül.

A Pillér egyik legfontosabb tevékenysége egyes kiemelt fejlesztési területeken minőségügyi rendszerek megalapozása, ehhez kapcsolódóan pedig szakmai szabályozó dokumentumok kialakítása. A 2010 tavaszán megjelent első kiadványunk (*„Szabályozás a célzott és indikált prevenció területén I. – Kutatási eredmények, legjobb gyakorlatok és eddigi szabályozási tapasztalatok”*) is ebben a témában íródott. Abban a kötetben bemutattuk a négy fejlesztési területet, amelyre vonatkozóan elkezdődött a szakmai szabályozás kialakítása: ezek a célzott prevenciós szolgáltatásokon belül a *plázákban/bevásárlóközpontokban működő, illetve lakótelepen/egyéb városrészekben csellengők számára létesített prevenciós szolgáltatások és a zenés-táncos szórakozóhelyeken működő prevenciós és ártalomcsökkentő programok*; a javallott (indikált) prevenciós programokon belül pedig a *megelőző-felvilágosító szolgáltatások és a tíűcsere programok*. Az első kötet a négy területre vonatkozóan bemutatta, hogy mik a legjobb gyakorlatok, mik a területen zajló fontosabb kutatási eredmények, illetve milyen eddigi – főként nemzetközi – szabályozóanyagok születtek meg az egyes területeken. Ezen részletes szakirodalmi áttekintés alapozta meg a II. kötet megjelenését, amely már a konkrét szabályozó dokumentumokat tartalmazza.

A szabályozó dokumentumok típusukat tekintve *módszertani levelek*. Kialakításuk egy többlépcsős, hosszú folyamat eredménye, amelynek keretében – az alapos szakirodalmi áttekintés mellett – számos szakmai egyeztetés valósult meg a területen dolgozó szakemberekkel. Szakmai workshop-okon, az ország számos pontján vitattuk meg a négy módszertani levél főbb pontjait, az addiktológia területén dolgozó szakembereknek pedig mind szóban, mind írásban lehetőségük volt véleményezni a dokumentumokat. A jelen kötetben szereplő módszertani levelek tehát széles szakmai konszenzuson alapulnak. A szakmai konzultációk mellett a Magyar Addiktológiai Társaság, továbbá a Nemzeti Erőforrás Minisztérium és a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet képviseletében több szakértő is véleményezte, lektorálta a dokumentumokat. Ezen egyeztetések nagymértékben hozzájárulnak a módszertani levelek szakmai színvonalához, érvényességéhez és gyakorlati alkalmazhatóságához.

Jelen kötet négy fejezetből áll, melyek mindegyike egy-egy módszertani levelet ismertet. Elsőként a bevásárlóközpontokban, valamint a lakótelepeken és azok környékén működtetett célzott prevenciós programokhoz kapcsolódó módszertani levelet mutatjuk be, melynek szerzői *Sebestyén Edit, Gondi János, Máté Zsolt és Posta János*. A kötet második fejezete a zenés-táncos szórakozóhelyeken prevenciós és ártalomcsökkentő programokat megvalósító szolgáltatók számára íródott, ezen módszertani levél szerzői *Dávid Ferenc, Hegedűs Attila és Mervó Barbara*. A kiadvány harmadik módszertani levele a megelőző-felvilágosító szolgáltatók számára íródott, *Dudits Dénes, Arany Zoltán, dr. Kósa Edina és Szappanos József* által. A kötet végül a tűcsere programok módszertani levelével zárul. Ezen szakmai szabályozó dokumentum szerzői *Csák Róbert, dr. Gyarmathy V. Anna és Miletics Marcell*. Míg a tűcsere programok szakmai szabályozása nem teljesen előzmények nélküli, hiszen ezen a területen mintegy tíz éve kidolgozásra kerültek már szakmai irányelvek a Pszichiátriai Szakmai Kollégium működése keretében (Gerevich és Füredi, 2001), addig a másik három területen egyáltalán nem volt eddig semmilyen kezdeményezés a szolgáltatások szakmai szabályozására. A Projekt ily módon hiánypótlónak tekinthető, és bízunk abban, hogy a kötetben megjelenő módszertani levelek megfelelő segítséget nyújtanak a minőségügyi gondolkodás fejlődésének előmozdításában a területen jelenleg működő és a jövőben beinduló programok számára.

Kun Bernadette

TÁMOP 5.4.1. projekt

Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet

Budapest, 2011. július 20.